

Matematikai szöveges feladatok mentális reprezentációja: a nyelvi összetevők szerepe

Csíkós Csaba

SZTE Neveléstudományi Intézet, MTA-SZTE Metakogníció Kutatócsoport

A matematikai nevelésben a szöveges feladatok különleges funkciót töltenek be. Egyszerre a matematikai struktúrák szövegbe öltöztetett formái és a matematikai tudás gyakorlati alkalmazásának kézenfekvő eszközei. Ugyanakkor a politikai-világnézeti nevelés eszközei és egyúttal rekreációs funkciót is betölthetnek. A nemzetközi szakirodalomban használt word problem kifejezés és a nálunk meghonosodott szöveges feladat elnevezés is utal arra, hogy az írott nyelvi elemek dekódolása fontos eleme a feladatmegoldásnak. Ezen felül azonban a szöveges feladatok még a nyelvi és matematikai struktúrák együttes mentális reprezentációját is igénylik. Alsó tagozatos kortól egészen a középiskolás korosztályig a pedagógiai felmérések izgalmas kutatási kérdése, hogy mi okoz nehézséget, mi vált ki gyakran negatív attitűdöt a matematikai szöveges feladatok megoldása során. Az előadás a 7-15 éves korosztályban végzett hazai és nemzetközi vizsgálatok eredményeiből szemezget, bemutatva a kifinomult kutatási módszerek mellett a témakör pedagógiai-gyakorlati jelentőségét is.

Az anyanyelvi kompetencia szerepe a természettudományok tanulásában

Korom Erzsébet

Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Intézet, Oktatáslélektan Tanszék

A természettudományos műveltség a tudományos ismeretek megszerzése mellett a tudományos gondolkodás, szemléletmód elsajátítását is jelenti. Fejlesztése az iskolában számos formában, sokféle oktatási módszerrel történhet a jelenségek megfigyelésétől, az önállóan vagy társakkal végzett vizsgálatokon át a tanár vagy a taneszközök által közvetített tudományos ismeretanyag feldolgozásáig. Bármelyik ismeretszerzési formát tekintjük, a sikeres tanuláshoz a természettudományos nevelés minden szintjén és formájában szükség van megfelelően fejlett anyanyelvi készségekre. Az előadás ezek közül részletesebben tárgyalja a fogalomalkotást, a szaktudományi fogalomrendszer kialakításának támogatását, a tudományos kommunikáció készségeinek fejlesztését, valamint az olvasási készségek szerepét és az olvasási stratégiák természettudományos tantárgyi tartalomba ágyazott fejlesztésének módszereit.

Juhász Milán: HAMAROSAN

Köznyelv és nyelvjárás - A tanár szerepe

Sinkovits Balázs

Szegedi Tudományegyetem, BTK

A család és a kortárs csoport mellett az általános iskolások nyelvi szocializációjának meghatározó tere az iskola, és benne a pedagógus. Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén – Perceptuális dialektológiai vizsgálat című kutatásunkban nagy hangsúlyt fektettünk annak vizsgálatára, hogy mit gondolnak a pedagógusok, szülők és nagyszülők a tanítók és tanárok szerepéről a diákok nyelvi szocializációjában. Előadásomban azt mutatom be, hogyan vélekednek tanítók és szülők arról, ki kell-e javítani a pedagógusnak a diákok tájshozzását és általában a nyelvhasználatát. A nyelvjárás „javításáról” nagyon megoszlanak a vélemények, abban viszont meglehetősen nagy az egyetértés – amint azt más kutatások is mutatják –, hogy a nyelvhelyességi hibákat javítani kell. Adatközlőink azonban azt a dilemmát is fölvetik, hogy bizonyos nyelvi jelenségek minek számítanak: nem javítandó, elfogadható nyelvjárási formának vagy nyelvhelyességi hibának.

Szövegértés és szövegalkotás felsőfokon

Gonda Zsuzsa – Szabó T. Annamária Ulla

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

A *Nyelvhasználat felsőfokon* című projekt célja olyan kutatások és fejlesztések megvalósítása, amelyek eredményesebbé teszik az egyetemi tanulási-tanítási folyamatot. A tudományos íráskészséget és a tudományos szövegek olvasásértését vizsgáló alprojektek célja egyrészt az egyetemi hallgatók tanulási eredményének a növelése; másrészt az egyetemi oktatók tanításmódszertani tudatosságának és hatékonyságának az erősítése. A projekt tudományos-elméleti eredményei – stratégiák kidolgozása és publikálása – mellett gyakorlati produktumok is készülnek: a tudományos íráskészséget és a tudományos szövegek olvasásértését vizsgáló online mérőeszköz; oktatói és hallgatói igényfelmérés és attitűdvizsgálat; valamint a tudományos szövegek olvasásértésének és alkotásának a fejlesztésére szolgáló, adaptív tanulási útvonalakat kínáló digitális tananyagok e-learning kurzus formájában. A komplex kutatási-fejlesztési projekt eredményei a hallgatói és az oktatói közösség számára egyaránt hasznosak lesznek.

Hogyan tanítunk, hogyan tanítsunk fogalmazást az alsó tagozaton?

Koósné Sinkó Judit

Tudjuk, hogy az írásbeli szövegalkotás az alsó tagozatos anyanyelvi nevelés csúcsán helyezkedik el, mégsem kapja meg ezt a "méltóságát". A pedagógusok nagy többsége idegenkedik a tanításától, a gyerekek pedig csak a monoton írásgyakorlást látják benne. Mi lehet ennek az oka? Mikor szakíthatunk, vagy szakíthatunk- e az eredményközpontú felfogással, hogy átvehesse a helyét a folyamatközpontú megközelítés? Hogyan érintené ez a tanterveinket, tanmeneteinket? Ezekre a kérdésekre keresem a választ és a megoldási lehetőségeket az előadásomban. A kreatív írás tanítása, a játékos fejlesztés és a drámatechnikák alkalmazásának lehetősége talán kaput nyithat gyerekek és felnőttek felé egyaránt. Ezekkel pedig szerethetővé tehetünk egy nagyon fontos célt, az anyanyelvünk igényes használatát.